

2004

(135-4.h.)

88-42

Տառ' ամենամարտը Ծննդեան,
և Կտակ' Չարչարնց Տն մերոյ Օր
Քր, ը Տեսեան Մէյ Տօրն մերոյ
Գրեգորի | ուսաւորչին, Տաճկե
րէն բանիւք:

Լոացեալ 'ի փռէ՞՞՛ն! օղջո՞ւն էնդէալ Կոն
սանդընս-յօշուէ՛ցի Գեորգի Կարտապետ
պէ, 'ի Ստրբ Լոսսաւորիչ Երէնէ՛՞՛ն
'ի Կալուստ:

'ի Հայրապետութե Մէյ Լ.Թումայն
Լ.Չմբաճնի Տնն և Տնն Եփրեմի
ւժընտիր Կաթուղիկոսի
ամ Հայոց:

Եւ 'ի Պատրիարքութե սեյ Եղէմի
Տնն Թեոփորոսի ճգնազգեսաց
արք Եպիսկոպոսի:

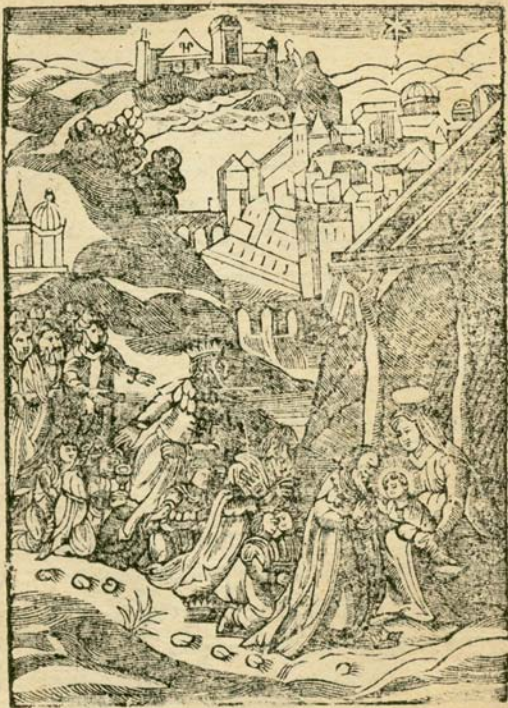
Իսկ և 'ի Պատրիարքութե Կոստանդնուպօլսոյ Տնն Պրոսի
արք Եպիսկոպոսի:

Մկարանի Յօհաննէիէան Ղօշուտ
'ի Էփրատի. խանն:

1818 'ի Կոստանդնուպօլիս:

1760

Printed in Turkey

Ար ՚ի կուսէն՝ ըստ էսոյ
 մարմնով ծը
 Լա ՚ի մոգուց՝ սրտատարու
 ընծայե

էայ՝
 նարս
 գօթ՝
 ցար՝

Նախ՝ անհամար Օգնորէան ՏՆ Բրայ
Յո՛ւ Բո՛ւ:

Ետիս ձեզ, ու ժողովուրդ:

Օլ փրկիչ, քի ճէմիյ է վատի

Լ'տէմ մախուք ինի՛ իսլիս

շէյթն եէսիրլիդնտէն խէլաս իթմէք

իջիւն, տէօրթ պին երտան պէրի՛ պիւ

թիւն ալէմտէ պէք լէսիլէրիտի. օլ Փր

կիչ տէր իմ՝ պու կէճէ, բեթղէ՛ Տէմ

շէ՛ Տրինտէ, պիր պիքիր դըզտան մէվ

լուա օլուպ՝ տիւնեպէ կէլտի. վէ մէ

լայրքլար կեօքտէն չօպանլարա միւժ

տէ վէրտիլէր, քի (ճնաւ ձեզ այսօր

Փրկիչ, որ է օժեալ տր՝ ի քաղաքի

Ղաւթի: Ղ. ս. Կատոս. Բ. 111:)

Օլ

Օլ երկնաւոր թագաւոր, քի ճեմիյ
միլէթիլերի՝ փութփէրէսթիլք գա
ռանլըղընտան չքարրայ, իսպառուլաս
լըք նուրույուլա՝ միւշէրրիֆ իտէ
ճէկ իտի. օլ երկնաւոր թագաւոր,
պու կեճէ՝ պիր ախօր իչինտէ՝ ինէկ
լէր վէ գօյուլար արասնտա տօղտու.
էմմա, թա՛ տիւնեանըն պիր ուճուն
տան՝ աստղաբաշխ փիլիսոփալար՝ պիր
ալամէթի երլարղըն գըլաւուղըլու
յուլա կէլիպ, վէ քէնտիսինէ երկրպա
գութիւն վէ սէճտէ գըլըպ, իսպաթ
էթտիլէր, քի օլ ախօր իչինտէ տօ
ղան մագուրմ, եէրին վէ կեօյիւն՝ մէ
լայըքլարըն վէ ինասնլարըն՝ սուլթա
նը վէ փատիշասըտըր:

Օլ հողաւոր բժիշկ, քի ճեմիյ տիւր
լիւ տիւրլիւ կիւնասլէրտէն հաստա
լանմըլ մախլուքէի սաղսլտըպ բժըլ
կէլ էտէճէկ իմտի, պու կէճէ գուտ
սուշէրիֆ էյալէթինտէ՝ օթլուգ իչին
տէ սալըլմըլ՝ պիր գուրու թօփրագ
լը գէրինտէ սէրիլմիշ եաթըյօր, քի
քէն

քէնտի ֆուքարէ լիղի իլէ՛ պիղի կեօք
լէրին տէվէթինէ մալիք իյլէյէ :
Ասան ձեր Աղբատացաւ , չաղըրը
Պօլոս առաքեալ , (2 Վրն՝ Ը . 9 . Աս
ձեր աղբատացաւ՝ որ մեծատունն էր ,
զի դուք՝ նորին աղբատու թն մեծաս
Վիք .) եէր վէ կեօք փատիշահլըղնա
մալիք օլան՝ սիզին իջին Քուքարէ օլ
տու , տէր , քի սիզ օնուն Քուքարէ լի
ղի իլէ՛ ճէննէթ տէվէթինէ մալիք
օլայըրընըլ . (Աս ձեր աղբատացաւ
որ մեծատունն էր , զի դուք նորին
աղբատու թն մեծաս Վիք .) Պուխու
սուստէն էօթիւրիւ՝ մէլայըբլար պու
կեճէ՛ կեօք իւզիւնտէ պարթուրուպ
(Փառք ՚ի բարձունս Ա . 5 , չաղըրը
լորըտը , և յերկիր խաղաղութի՛ ՚ի
մարդիկ հաճուի .) Պուստու . Թ 14 .)
Պու կէճէի կեօքմէկէ , Վաւիթ մար
գարէ՛ ճանն աթարըտը , վէ եմին է
տէրիտի քի , էվիմէ այաք պանամայըմ ,
տէօղէկիմին իւզէրինէ չըքմայըմ ,
կեօզէբիմի ույքու վէրմէյիմ ,
5 Թա

Թա՛ Բս էՔէնտիմին տողաճաք եէ
րինի պուլմայրնճա: (Այ երդուա
Տեառն և ուխտս եդ Լ. Ե Զակոբայ,
Թէ ոչ մտից ՚ի յարկս տան իմոց, Թէ
եւից յանկողինս մահճաց իմոց, Թէ
տաց քու ն աչաց իմոց, կամ նինջ տր
տեանաց իմոց, կամ հանգիստ իրա
նաց իմոց, մինչև դտից զտեղի յարկի
տն Լ. Ե Զակոբայ. Սաղմոս. ԸԼւ. 2:
Սոնրս մարգարէական րուհույու
լա կեօրիւպ, քի բեթղէհէմ շէհրին
տէ տողաճաղըտը, տէօնէր միւճտէ
վերէրէք ճաղըրըք, (Լ. Տա լուաք
զմանէ յեփրաթայ, և գտաք զնա ՚ի
դաշտս մայրեաց.) իշտէ Սիբիա
մարգարէտէն կշիտիյօրուք, տէր,
քի ոչ մեսիա Փրկիչ՝ եփրաթայ էյա
լէթինտէ՝ բեթղէհէմ շէհրինտէ տօ
ղաճաք տրը:

(Լա դու բեթղէհէմ տուն եփրա
թայ, տէր, Սիբիա մարգարէ, ոչինչ
կրտտեր ես յիշխանս յուդայ, ՚իքէն ել
ցէ ինձ իշխան՝ որ հովուեացէ դժո
ղովուրդ իմ զիէլ Եսայ. Ը 2) 6

Ահն բեթղէհէմ նամ՝ եփրաթայ շէ
հիրի, տէր, կէրչէք՝ հիսարլէրիլէ՝ գա
լէիլէ՝ կիւ-չիւք շէ հիրսին, հմմա սալ
թանանթըլս՝ միւրիւմլէթիլէ՝ ճիւմլէ
սինտէն պէօյիւ քսիւն, զերա սէնտէ
տօղաճարաւը օլ Փրկիչ սուլթան, քի
պէնիմ եէնի էսէլ ճեմաաթընը՝ շէյ
թան եէսիրլիզինտէն խէլաս խտէճէք
աիր. (Լ գու բեթղէհէմ տուն եփրա
թայ, ոչինչ կրասեր ես յիշխանս յու
դայ, ՚ի քէն ելցէ ինձ իշխան՝ որ
հովունեացի զժողովուրդ իմ զիէլ:)
Պու խուսուստէն էօթիւրիւ՝ Պա
ւիթ մարգարէ չաղըրըքի, (Լճա
լուաք զնմանէ յեփրաթայ, Լ գտաք
զնա ՚ի դաշտս մայրեաց:)

Սոնրա տեօնէր ճեմիյ միլէթլէրի
տալէթ խտէքքի, (մոցուք ՚ի յարկս
նորա, երկիրպագցուք ՚ի աեղ-օջուր
կացեալ են ոսք նորա:)

Ահլին իմաի, տէր, էկէր հրէսց
լէ էկէր հեթանոս միլէթլէր, ճիւմ
լէմիզ պիր եէրտէ՝ պու Փրկիչ սուլ
թա

Թանըն օթաղընա կիրէլիմ, վէ օնուն
իլահի սյաբլարընն տուրտուղու եէր
տէ՛ սէճտէ վէ երկրպագուի գըլալըմ:
(Սոգուք ՚ի յարկս նր, երկիրպագ-
ցուք ՚ի տեղ-ոջ՝ ուր կացեալ են ոտք
նորա:)

Պու Վաւիթ մարգարէնին նէպիլի
կի տախի՛ պու կիւն Թէքփիլ օլուն
տու, չիւն Սեւթուն՝ Վասպար՝ Պաղ
տասար, նիճէքի պիլիբոսինիզ, փութ
փէրէսթ աստղաբաշխարը վէ փատի
շահլարը, Թա՛ տիւնեանըն պիր ու
ճունտան կէլիպ, տիւրիւ տիւրիւ
փէշկէշէրիլէ՛ Քսէֆէնտիմիզէ
սէճտէ վէ երկրպագուի գըլտըլար:
Եմտի սիզ տախի, քի շիմտի պու ե
կեղեցիէ կէճէիլէ կէլիպ՝ ճէմ օլմուշ
տունուզ, սիզ տախի, տէրիմ, օլ իւջ
փատիշահ կիպի, փէշկէշէր իլէ Քսէ
ֆէնտիմիզին տօղմասընա՛ սէճտէ վէ
երկրպագութիւնն էտին:

Օնլար Քսէֆէնտիմիզէ ալթուն,
քիւնլիւք, վէ պալասան ետղը փէշ

կէշ կէթիրտիւէր շիմտի սիզտէն ՎՐՍ
 էՔէնտիմիզ՝ ալթուռն յբիւնլիւք վէ
 պալասան եաղը իսթէմէյօշ . էմմա
 ալթուռն եէրինէ , սէր՝ մուհապպէթ՝
 վէ բարեպաշտուի իսթէր . քիւնլիւք
 եէրինէ . ջերմեռանդուի՝ ժամասէր
 լիք՝ վէ աղօթասիրութիւն իսթէր .
 պալասան եաղըն եէրինէ , ուղիղ հա
 ւառք՝ իման՝ վէ իհթիքթիսթ իսթէր՝
 Իմտի պեօյլէ փէշկէշլէր իլէ տաիմա՝
 ՎՐՍ էՔէնտիմիզէ երկրպագութիւն
 վէ իպատէթ գըլըն յբի պու կիւն՝
 սիզին իչիւն՝ ինսան օլուպ , պիր տիօր
 իչինտէ՝ Քուքարէլիղի իլէ մէվուա օլ
 մաղա թէնէզիւլ իյլէտի , քի քէն
 տի Քուքարէլիղի իլէ՝ պիզի շէննէթ
 տէվիթինէ , միւնասիպ էտէյիտի :
 (ՎՍ մեր աղքատացաւ՝ որ մեծա
 տունն էր , զի մէք՝ նորին աղքատու
 թեամբն մեծասցուք .)

Պու գաստար եէթէր տիր՝ ՎՐՍ էՔէն
 տիմիղին ծնունդու իչին . լաքին պու
 կիւն՝ եալընըզ ՎՐՍուն ծնունդու տէկ

Իլ տիր . ետ՝ հէմ ծնունդուն , հէմ
 մըրտութիւնուն տօնու տուր :
 Այսօր՝ տօն է՝ Օրհնագէտն և Սիրտու
 Թեան Տեառն մերոյ՝ Յօրի Քնի :
 Այնմա՝ շիմօի արանը զտա պէլքի պիր
 դաչ ատամ պուլունա , քի վնորդա
 պետ՝ տէյէ , պու նէտէն տիր քի՝
 սաիր ճէմիյ քրիստոնէտոյ միլէթլէր՝
 ծնունդու վէ մըրտութիւն պաշկա
 պաշկա էտէրլէր . ծնունդու օն լքի
 կիւն տիր էտէլի , վէ պու կիւն մըր
 տութիւն պիզլիմ իլէ պիլէ խտէրլէր .
 ետիսօտ ծնունդու դեկտեմբեր ոյրն
 ինն ինտէ էթտիլէր , վէ պու կիւն
 յունվար ոյրն ալթընտա պիզլիմ իլէ
 մըրտութիւն տօնէր էտէրլէր . վէ պիղ
 լքիսինիտէ՝ հէմ ծնունդու հէմ մըր
 տութիւն , պու կիւն յունվար ոյրն
 ալթընտա՝ պիր եէրտէ էտէրիզ :
 Պունուն ճէվապը պուտուր քի , հա
 ւտք՝ օրէնք , ինսանլարա՝ միլէթլէրի
 պաղլը տէկիլ տիր , իլա Ալաշըն քէլա

մրնա , սբ Լ՛ւերտարանա պաղլըտըր :
Պունա Պօղոս առաքեալ շէհատէթ
խտէր : (Տաւատք ձեր՝ մի իցեն իմա
տութք մարդկան , սյլ զօրուք Լ՛ւյ :

Կրնիւսցոց . Բ . 5 :

Ի՛Տթիքաթընըդը՝ ինսանլարըն իլմինէ
պաղլամայըն , իլա Լ՛լահըն քէլա
մրնա՛ պաղլայըն , տէր :

Իմտի՛ օն պիր խաջապաշտ տէկիլ , իս
թէրսէ՛ օն իքի խաջապաշտ պիլէ , ծը
նունդու՛ դեկտեմբերին ի՛նէ ինտէ
թսէլէր , եինէ Փախտէսի եօք տուր :

Օ՛ իրա՛ սբ Լ՛ւտրանտա իւջ վկայուի
վարտըր , քի Վ՛ս՛ յունվար այըն ալթը
սընտա տօղմուշ տուր : Վ՛հէքիլ :

Իպթիտաքի վկայութի պու տուր :

Սիզ պիլերսինիզ , քի լադինացիլէր՝
օլ իւջ աստղաբաշխ փատիշահլարըն՝
Վ՛ս էֆէնտիմիզէ կէլիպ՝ երկրպա
դուի էտթիքլէրինի , պու կիւն օն
լորտա պիղիմ իլէ յունվարըն ալթը
սընտա տօնէլ էտէրլէր , վէ տէրլէր
քի՛ յունվարըն ալթըսընտա կէլիլէր :

Պուսու Մատթէոս աւետարանիչ
 տախի եազմըշտրքի, (Լը Ի ծնա
 նիլն Յի, ահա Միգքյարե ելից եկին
 ՂԵԿՄ Մատթէոսի Բ. 1.) Պուսու
 սեօզիւ՝ քիթիւրքճէ ելիէ ահմէք տիր,
 պէլիլէմէք կերէք. զերա տէմէզ քի,
 յետ ծնանելոյն Յի, Քս տօղտուք
 տան սօնրա, իլլա՝ Ի ծնանիլն Յի,
 տէր, Քսուս տօղտուղունտա, իլլիէ
 աստղաբաշխար կէլտիլէր:

Իմտի՝ պունտան էջքեարէ իսպաթ
 օլունուր, քի Քս էֆէնտիմիլն
 տօղտուղու կիւնտէ օլ աստղաբաշխ
 փատիշահար կէլտիլէր. օնլար տէր
 լէր քի՝ յունվարրն ալթըսրնտա կէլ
 տիլէր, իմտի՝ քս էֆէնտիմիլ տախի՝
 յունվարրն ալթըսնտա տօղմուշտուր,
Պունտան զիյատէ իսպաթ օլունումու,
Լքինճի վկայուի՝ Պուկաս աւետա
 րանիչին տիր: Վիճէ եազմըշտրք քի,
 Քս էֆէնտիմիլ մկրտել օլտուղու
 զէման՝ օթուղ եաշընը պաշխարբալ.
 (Լ ինքն Յս էր ամաց իբրեւ երեւ

նից սկսեալ: Առ-կառ- . Գ . 23 :
 Պու ոխեալ քելամը պելլելէին : օ
 Թուղ եաշընը պաշարըտը, տէր :
 Այ , ինսան՝ եաշընը հանկը կիւն
 պաշար : շիմոխ պիր առամ քի օ
 Թուղ երլլնը Թէքմիլ էտէր , վէ օ
 Թուղ պիրինէ քի կիրիր , հանկը
 կիւն կիրիր, տօղտուղու կիւնտէ կիր
 մէլ մի : Իմոխ շիւնքի Ա ուկաս աւե
 տարանիչ տէր , քի Քս է քէնտիրմիզ
 մկրտել օլտուղու զէման՝ օթուղ երլ
 լըք եաշընը պաշարըտը . իմոխ պուն
 տան իսպաթ օլունուր քի , հանկը
 կիւնտէ քի տօղմա՛ւշ ուտու , օթուղ
 երլտան սօնրա՛ եինէ օլ տօղտուղու
 կիւնտէ մկրտել օլտու . իմոխ ծնունդ
 ուլա՛ մկրտու թիւն՝ պիր կիւնէ տիւշ
 սէլէր կերէք : Ա է պու ծնունդ ուլա
 մկրտու թիւնուն՝ պիր կիւնտէ տիւշ
 մէսի , իտր հրդաւոր տուր . զերա մկրր
 տուր վերըստին ծնունդ տուր , Թէք
 րար տօղմա՛ք տրը . պու խուսուստէն
 է օթիւրիւ՝ իտր հրդաւոր ուտու , քի

Բն է քէնտի մի գինն տողմասը վէ թէք
րաց տողմասը՝ իքիսի պիր կիւնտէ
տիւ շէիսի, ետիստ՝ հանկը կիւնտէ
քի տողմու շ ուտու, օթուզ երլտան
սօնրա՝ եինէ օլ կիւնտէ մկըրտել

օլայրաւ:

Իւ ջիւնճիւ վկայու թի պու տուր:
Ղիւմէնիզ պիլիբսինիզ՝ եահուտիլէ
րին գամըզ պոյրամընը: Պու գամըզ
պոյրամըն իպթիտասընտա՝ Վաբրի
էլ հրեշտակապետ՝ Օ պքրիա քահա
նայապետէ կեօրիւնտիւ, վէ միւժտէ
վէրտի քէնտիսինէ, քի սէնին Նդիսա
բէթ էհլինտէն՝ սբ Պարապետ տողա
ճագտըր: Ղիւմէնիզ եինէ պիլիբսի
նիզ, քի գամըզ պոյրամը ժք կիւն
սիւրէր իմտի պու օն իքի կիւն կէջ
տիքտէն սօնրա, օն իւ ջիւնճիւ կիւ
նիւնտէ Օ պքարիա քահանայապետ
Նհմտէն ջըբտը՝ էվինէ կիլթտի, քի
ի լեռնակողմն, տաղար թարաֆըն
տան օլուր ուտու էվի իմտի օն տեօր
տիւնճիւ կիւնտէ էվինէ տախիլ օ

Լուսավէ օն պէշինճիտէ Լաղիսաբէթ
 իլէ եաթըպ , օն ալթընճը կիւնտէ
 Լաղիսաբէթ համիլէ դալաը . օն
 տան՝ ալթըատէտ՝ եբրայեցւոց ոյը
 սոյսաք կէրէք , Թամայրըն աւետու
 մու կէլէճէք տիր . օնտան՝ տօքուզ
 ատէտ կիւնէշ ոյը սոյսաք կէրէք ,
 Քրիստոս է Քէնտիմիզին ծնունդու
 կէլէճէք տիր : Ե իմոի պիլսէնիզ
 կէրէք , քի գամըշ ուոյրամը՝ տաիմա
 սեպտեմբեր ոյընտա ըրաստ կէլեր ,
 համա հէր երւպիը կիւնտէ ըրաստ կէլ
 մէզ . պագը երւպիը դաջ կիւն էվէլ ,
 պագը երւպիը դաջ կիւն սօնրա ըրաստ
 կէլեր . համա եահու տիլերին տօմարը
 վարտըք քի երւպէ երւ կեօսթէրիր ,
 քի Քէլան երլ՝ Քէլան կիւնտէ Քէ
 լան երլ՝ Քէլան կիւնտէ ըրաստ կէլեր
 գամըշ ուոյրամը , նիճէքի պիզիմ սօ
 մարլարընը տաիսի կեօսթէրիլէրքի ,
 Քէլան երլ՝ Քէլան կիւնտէ ըրաստ կէ
 լեր զատիկիմիզ , Քէլան երլ՝ Քէլան
 կիւնտէ ըրաստ կէլեր :

Իմտի օլ եահուտիլէրին տօմարը
կեօսթէրիր քի, օլ երբ՝ դամբը շապ-
րամը, սեպտեմբերին այրն ի դ իւնէ
ըրաստ կէլտի. նիճէ քի յուլիոս փափ
պուլտու. (Ի Վերջն առաջին հասոցին
չէ քի Ի Էջ առանոյ ժողովչն.)

( ) ատան Ժշ կիւն կեջինճէ, հոկտեմ
բեր այրն օնուտա՝ Լ ճղիսաբէթ հա
միլէ դալար. օրատան ալթը եբրայե
ցւոց այր կեջինճէ, ապրիլ այրն եէ
տիսինտէ՝ Լ ծամայրն Լ Ետուսու
տուր, վէ օնտան՝ տօքուզ կիւնէշ այր
կեջինճէ, յունվար այրն ալթըսընտա
քի պու կիւնտիւր, Վն է ֆէնտիմի
զին ծնուսդու տուր: Լ Իտի՝ Լ Ետա
րանտա մէսթուր տուր, քի Վն է
ֆէնտիմիզ՝ յունվարն ալթըսընտա
տօղմուշտուր: Լ է տեկիլ քի օնտիւր
Խաչապաշտ իսթէրտէ՝ օնիքի Խաչա
պաշտ պիլէ դեկտեմբերին՝ ի Է ինտէ
էթսէլէր ծնուսդու, եինէ ֆաիտէսի
եօք տուր:

Լ Ետարանտա իւջ եէրտէ մէսթուր
Լ տուր.

22-2013
135

Թող ի յուսկարուն ալթըսընտա
 Թող մոզ տուր: Ամմա՛ եա պու նի՛ ճէ
 Թող զտու քի, պու հէփ միլէթլէր՝ դեկ
 Թող տեմբերին ի Ե ինտէ հտէրլէր ծնուն
 Թող դու: Տինկլէին, պունուտա հիքեայ
 Թող էթ իտէյիմ սիգէ: Աւաքեալարուն զա
 Թող մանընտան՝ Թա տեօրթ իւզ երլտա՛
 Թող ճէմիյ քրիստոնէլէր, ծնունդու՛ յուն
 Թող վարուն ալթըսընտա իտէրլէր իաի:
 Թող Տեօրթ իւզ երլտան սօնրա՛ յուլիոս
 Թող փափ, քէնտի իլմինէ կիւվէնիպ, վէ
 Թող աթալարընըն գուրտուղու շէյէ պէկ
 Թող էնմէյուպ, իսթէտի պու շէյի եէնի
 Թող տէն Թէֆթիշ իթմէկէ. վէ հիսապ
 Թող քիթապ էտիպ, յունվարն ալթըսընը
 Թող տա ծնունդու՛ եանղըշ պու լտու:
 Թող Խթէ եահուտիլէրրն տօմարը տէ
 Թող տի, օլ երլ՝ գամըշ պայրամը՝ Աեպ
 Թող տեմբերին իդ ինէ տիւշմիւ շտիւր.
 Թող իմտի օնտան՝ ալթըայ սոյսաք կէրէք,
 Թող Ա՛ ճամարըն աւետու՛մու՛ Աարտըն
 Թող ի Ե ինէ. վէ տօքուզ սյտան սօնրա,
 Թող Կսուն ծնունդու՛ գեկտեմբերին
 Թող Բ 17 Ի Ե

ի Ե ինտէ կէլեր . իմտի՛ աթալարըմը շ
տէտէլէրիմիզ Եանդըլը շարտըր տէ
տի . Ա Է պուրատա՛ Պօղոս Լ՛ուա
քեալըն՝ քէլամը Թէքմիլ օլունտու ,
քի պէօյլէ առամլարտան էօթիւրիւ
Եազմըշորը քի . ( ) անձինս առ իմաս
տունս ունէին , յիմարեցան : Հաս .
ն . 22 :) քէնտիլէրինի իմաստուն
զանն էտերիքէն , ճիւմլէտինտէն աՅ
մաք չը քտըլար , տէր : Լ՛թալարընըն՝
տէտէլէրինին գուրտուղու շէյէ պէկ
էնմէյիպ , քէնտիլէրինի՛ աթալարըն
տան տէտէլէրինտէն զիյատէ իմաս
տուն զանն իտերիքէն , քէնտիլէրի
Եանդըլտըլար : Պիր իմաստունտա պու
լունմատը օլ զէման իչլէրինտէքի տէյ
էիտիքի , Լ՛ու աճմաքլար , կէրջէք
օլ երլ՝ Պամըշ պայրամը՝ Սեպտեմ
բերին իդ ինէ տիւշար . կէրջէք
Պաբրիէլ Տրեշտակապետ՝ Սեպտեմ
բերին իդ ինտէ կեօրիւնտիւ . էմմա ,
օլ կիւն տէկիլտիր քի Եղիսաբէթ կէ
պէ գալտը . Տրեշտակապետին կեօրիւն
մէ

մէսի իլէ՛ Լճիսաբէթին համիլէ գալ
 մասընըն մալէյնինտէ՛ օս ալթը կիւն
 կէջմիշտիրօ՛ Աիր օքուճուշ պուլուն
 մատը իչէրինտէ քի՛, Աուկասըն ա
 ւետարանը՛ը օքուճուշ օլայըտը, վէ
 էօնլէրինէ գօյայտը քի՛ պէ ատամ
 լար, պու սիզին էթարկինիզ հիսապը՛
 Աուկաս աւետարանըն զամանըն
 տանա՛ պիր գաչ ատամլար էթմիշէր
 տիր, օնլարտա սիզճիլէին տէլլէրի
 տիքի՛ Քսւն ծնունդու, դեկտեմ
 բերին իննտէ օլմուշտուր, էմմա
 պագըն՛ Աուկաս աւետարանիչ նէ
 եազըրտըր էօյլէ ատամլարա գարըլ
 Աուկաս աւետարանիչ՛ Վաբըրիէլ
 հրշտակապետին կեօրիւնիպ միւթ
 տէ վէրիէսինը, թամամ քեամիլէն՛
 հիքեայէթ էթտիքտէն սօնրա, տեօ
 նէր տէր քի. (Լաւ եղև իբրև լցան
 աւուրք պաշտաման նորա, ապա գը
 նաց Օպարիա քահանայապետ ի
 տուն իւր. Լաւ յետ աւուրցն այնը
 ցիկ՝ յղացաւ Լճիսաբէթ կին նորա.

Պատմութեան 23:) ( ) Ը գամը շարժ
 րամըն կիւնէրի թէքիլ օլտուքտան
 սօնրա , Օ պքարիա քահանայապետ
 է վինէ կիթտի տէր . վէ օլ կիւնէր
 տէն սօնրա տըր , քի Լղիսաբէթ հա
 միլէ գալտը , (Լ Եղլ Իբրև Լցան աւ
 ուրք պաշտաման նորա , ապա գնաց
 Օ պքարիա քահանայապետ ՚ի տուն
 իւր . Լըլ Ետ աւուրցն այնոցիկ՝
 յղացաւ Լղիսաբէթ կինն նորա .)
 Պունու՝ պիր օքույան պուլունմատը
 իչէրինտէ : Իմտի (զանձինս առ ի
 մաստունս ունէին , յիմարեցան) քէն
 տիլէրինի՝ աթալարընտան տէտէլէ
 ըինտէն զէյատէ իմաստուն զանն է
 տէրիքէն , քէնտիլէրի ահմաք ջքար
 լար . աթալարընըն տէտէլէրինին
 Եանղլըընը տութարիքէն , քէնտի
 լէրի Եաղրլարլար . (զանձինս առ ի
 մաստունս ունէին , յիմարեցան :)
 Պու պստուհաս տաիմա վարտըր
 տիւնեատէ . քի հէր քիմ՝ քէնտի
 պըլընա պէկէնիւր , աթալարընըն տէ
 տէ

տէլէրինին եանդլընը տուծար ,
քէնտի քեօր օլուր , քէնտի եանդը
լըր . Ի հոի՝ տէկիլքի օն պիր Խաչա
պաշտ , իսթէրսէ օն իքի Խաչապաշտ
պիլէ՝ Կեկտեմբերին ի ե ինտէ ծը
նունդ էթսէլէր , ինէ Քաիտէսի եօք
տուր , սեօղ Լ՛ետարանընտըր . Լ՛ե
տարանտա իւչ եէրտէ մէսթիւր տուր
քի , Բն էքէնտիմիզ յունվարըն
պթըսընաա տօղմուշ տուր . Իմտի՝
Տաւատք՝ օրէնք իուսուսլէրինաէ ,
ինասնլարա՝ միլէթլէրէ պքմասանըզ
կերէք , իլա Լ՛ւաչըն քէլամընա ,
Լ՛ւաչըն սեօղլենէ պագսանըզ կէ
րէք . (Տաւատք ձեր՝ մի իցեն իմաս
տուք մարդին , տէր , Պօղոս առաքել ,
այլ զօրուծք Լ՛. Ե .) Իմտի՝ նիճէքի
պու ազիզ կիւնտէ , Ս՛եւքոն՝ Կաս
պար՝ Պաղտասար , Բն էքէնտիմի
զին երկրպագութիւնունա կէլիպ ,
Լ՛լթուն՝ Բիւնլիւք՝ վէ պալատան
եաղը փէշկէշ վէրտիլէր քէնտիսինէ ,
քէզալէք՝ սիզ տախի Տաւատացեալ

Ժողովուրդ, իսթէրիմքի՝ պու կիւն
 Վն էֆէնտիմիդէ՝ պու սուրբ Սե
 ղանրն էօկիւնտէ, Վ՝ լթուն՝ Վիւն
 լիւք՝ վէ Պայտասան եաղը տէկիլ,
 իլա ուղիղ Տաւադք՝ Տաք Իման՝
 տօղրու ԻՏԹիքաթ փէշկէշ չէֆէսի
 նիդ: Ուղիղ Տաւադք, Տաք Իման,
 տօղրու իՏԹիքաթ պու տուր քի,
 ինասնյարրն իլմինէ ինանմոյաւրնըդ,
 իլա Վ՝ լաճըն քէլամընա՝ Իման կէ
 Թիրէսինիդ, Վ՝ ետարանա ԻՏԹի
 քաթ իտէրսինիդ. (Տաւադք ձեր՝
 մի իցեն իմաստութեամբ մարդկան,
 այլ զօրութեամբ Վ՝ յ.)

Վ՝ ձէն.

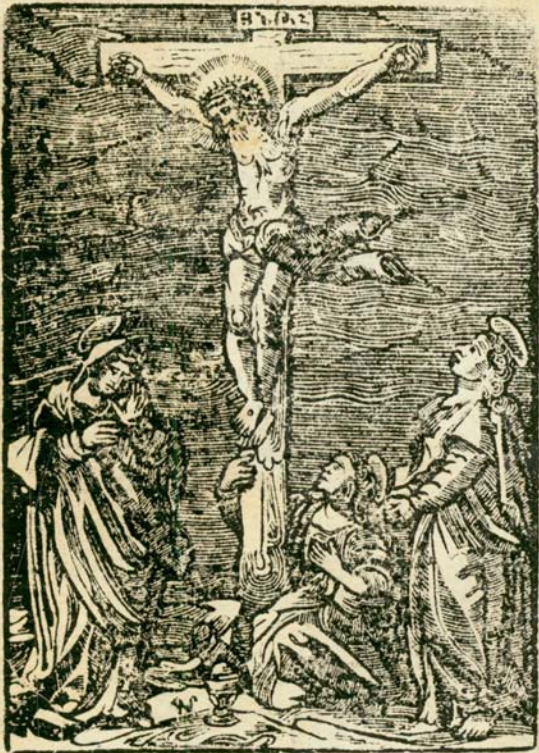
Բայց ընդդէմ այս տպագրեալ տաճ
 կերէն ճառիս մերոյ՝ Պատրի մի՝ ի
 կարգէ ճեզվիթաց, իբր և ծայրագոյն
 Վ՝ ստո՛ւածաբան Վ՝ ալադիայու, եր
 կար ծիծաղելի և անհասկանալի պա
 տասխանի մի գրեալ է. և՛ ի մէջ նր
 յետ բազում զանազան՝ ինքն ին
 քեան և իւր եկեղեցւոյն հակառակ

ստու-Թեանց, ճարն իւր հատեալ,
 բուռն արկանէ ուրանալ զգլխաւոր
 վեպու-Թի մեր, որով ցուցեալ եմք
 անդ, Թէ Յու-իոս պապն եգիտ ՚ի
 Գրոցն հրէից Թէ առաջին օրն պաշ
 տամանն ( ) աքարիայի՝ հանդիպեցաւ
 ՚ի յայն տարին ՚ի Սեպտեմբերի ինք.
 և Թէ յետոյ սղալեցաւ նոյն Պապն,
 Թո՛ւն լով զվեց ամիսսն ՚ի յայն Սեպ
 տեմբերի ինք էն, որ պարտ էր Թը
 ւել զնս՝ ՚ի յղացմանէն Լազիսաբեթի,
 որ եղև յետ ԺԵ աւուրց ՚ի հոկտեմ
 բերի Ժ. ուն Վուկաս աւետարանիչն
 վրայէ: Լ՛ու սյս ամ բանս մեր՝ պա
 տասխանէ վերոգրեալ Պատրի ճեզ
 վիթն, գրելով սյսպէս. Յու-իոսն
 ոչ լճուեաց՝ Թէ Տօնախմբութիւն
 պատահել էր ՚ի ինք աւուր Սեպտեմ
 բերի, այլ Թէ յղացումն Յօհաննիսի
 պատահեալ էր յաւուր յայնմիկ:)
 Լ՛րդ՝ տեսէք սյսմա, ի՞նչ կոյ գրեալ
 ՚ի վերջն՝ առաջին հատորին Սղէմէ
 սի ՚ի մէջ Լ՛տանոյ ժողովոյն, վս ախ
Թար

Թարմոյ հայոց: Օ ի անդ սահմանա
 դրեալ է այսպէս: Իսկ իբրև զայս
 լուաւ Օուլիոս Պապն, մեծայոյզ
 քննութիւնսն ինդիր արարեալ, և ժողո
 վեալ զամ գրեանսն հրէիցն, զորս անդ
 էին բերեալ ՚ի Ալեքսանդրիայ՝ ՚ի Տիտոսէ և
 ՚ի Աեսպասիոնոսէ Թագաւորացն Նը
 ոովմոյ, և եգիտ զժամանակագրուի
 Յովսէփու՝ յորում գրեալ էր, եթէ
 յամսեանն եօթներորդի՝ ՚ի տօնին
 Քաւութե՝ ՚ի ժամու պաշտաման՝
 երևեցաւ Նրեշտակ տն ՚ի տաճարին
 Օ աքարիոյ քահանային, և ետ նմա
 աւետիս որդեծնութե, և նա անհա
 ւան լինելով բանից Նրեշտակապէ
 տին, պատժեցաւ անբանութիւնսն
 ծնաւ Լազիսաբէթ ամուլ՝ ՚ի ծերուէ
 իւրում: Լա իբրև զայս եգիտ, այսու
 զամ մի ըստ միով է թուեալ, ըստու
 գեաց երանելին Օուլիոս ըստ այսմ
 ճշմարտութե. վն զի առաջին ամիս
 Լաբրայեցւոցն Վիսան է, որ է ըստ
 Նուամայեցւոց Վարել. և ՚ի Վիսանոյ

սկսեալ է եօթներորդ ամիս (Ուշրին
ըստ Եբրայեցւոցն , յորում 'ի տօնի
Քաւութեն եղև աւետաւորութի
առ .) արարիոյ , որ հանդիպեալ էր
յոյնմ տարւոջ՝ ըստ հռօմայեցւոց
'ի Սեպտեմբերի ի դ' . Լստի թուեալ
ամիսս վեց՝ մինչև յաւետաւորութի
ամենասրբուհւոյ (Մարտինն .)

Լ հատեսանէք , որ ասոնախմբուին
Քաւութե և աւետաւորութին առ
Օ արարիա՝ եղեալ էր 'ի Սեպտեմբե
րի ի դ' . և սղալեալ է Յուլիոս պապն՝
թուելով անտի զվեց ամիսսն . և
սակայն Պատրի ճեզվիթն՝ զայս
պիսի յոյտնի ճշմարտութիւնս
ուրանայ 'ի մէջ պատասխան
ւոյն իւրոյ , և ոյսպէս
պատրէ և խաբէ 'ի մի
ջօրէի՝ զկոյր ատի
Թարմոյս սղգին
Մերոյ :

(ՏՐ ՎԼԼԻ ՔԻ ԼՈՒԱՅ Լ ԵՐԿԵԱՅ . ՆՈՒ
ԵՅԱՅ Ի ԳՈՐԾՍ ՔԻ Լ ՎԱՐՏՈՒՐԵՂԱՅ .)

Կրտի Չարչարանաց և Խաչելուհեան
Տ՛ն Կրտի Յո՛ւ Բո՛ւ:

Սոօր ան մերոյ Յ՛Ւ Բ՛Ւ
Չարչարանաց, Խաչելու
Թ՛Է, ու մահո՛ւն օրն է:

Պու. կիւն տիւր՝ օ գարա կիւն, քի
միածին Որդին Ը՛Յ, Ը՛լաճըն
պիր տանէճիկ է վլար՝ քէլիմէթուլաճ
Տազքէթլերի, քէնտի մախլիւքիւ գուլ
լարըն էլն իլէ, Խաչա չըգուպ, գա
նընը տեօքիւպ, օլ գուրու աղաճ իւ
զէրինէ ազիզ րուհինի կէնտի փէտէ
րի տէօտի շէրիֆինէ թէսլիմ իլէտի:

Պու. կիւն՝ կիւնէշ գափանտը, եէր
տիթ

Թիթրէտի , մէզարար աջըտը , վէ
 պիւթիւնն ալէմեասիւմաթէմէ կիր
 տի . Պու կէճէ տիր , քի յուդա՝ օն
 էքի աշակէրալէրինին պիրի՝ էֆէնտի
 սինի մատնել էթտի , տիւշմանլարը
 նըն էլինէ թէսլիմ էյլէտի .
 Պու կէճէ անընքունելի բանն ԼՃ ,
 տութուլտու , պաղանըտը , սիւրիւք
 լէնտի , վէ պըրպէթ՝ հրէալարըն պաշ
 խախամընըն տիվանընա չըքտը .
 ԼՂ՝ նէ տիր գապասթը : Տինկէին .
 Լըրմնէցոցանէ՛ զեզ յԼՃ կէնտանին ,
 տէյօր պաշ խախամ , զի աստայէս ժշ ,
 էթէ Դ՞՝ էս Բնն սրտին ԼՅ :
 Պիւլուտու էֆէնտիմին գապա
 հաթը , զայրը գապասթը եօք
 տուր . տօղրուտուն սեօյլէմէք՝ գապա
 հաթ օլմուշտուր արթըք : Դա Փա
 րազը՝ կէնտի տէմէյէիտի Արտի
 ԼՅ օլմասընը , մարգարէլէր տէմէզ
 լէրմիտի . Լքի պին երլէվէլ Թա
 կօք նասապետ տէմիլտի , քի Օու
 դա նասապետին սօյո նտան փատի .

Հահլըք պէկլըք գալգմասա կերէկ
 խոր, թա՛ մեսիա Քն կելմէյինձէ,
 Պաշ խախաններն, պու՛նու պին քէր
 րէ օքու՛մո՛ւշու՛ն քիտապրնտա,
 վէ կեօրիւյօրսու՛ն, քի օթուղ իւ ճ
 սէնէտիր՝ քի Ջերովպէս՝ (Յուգանայ
 հապետին սինսիլէսինտէն փատիշահ
 լըլը գալտըրտը . տահա շիֆէ՛ս մի
 վար՝ մեսիանըն կելմէսինէ,
 Պանիէլ մարդարէ եազմըշտըր, քի
 կիւրոս նամ՝ գըզըլպաշ փատիշա
 հըն զամանընտան՝ տեօրթ իւղ տօք
 սան երլ կէջինձէ, մեսիա կէլէձէք
 տիր . պու՛նուտա օքո՛ւյօրսու՛ն, վէ
 էֆէնտիմին իւզէրինէ՛ սյու գապա
 հաթը պու՛մո՛ւշու՛ն, քի օլ մեսիա
 պէնիմտէյօր: Քէնտիսինէ ինան
 մազսան, միւ՛ձիւզաթլարընա՛ ինան .
 պու կիւն՝ իւ ճ պու՛ջուք սէնէ տիր,
 քի մէ՛մլէ քէթինիղտէ՛ պու՛նձէ քեօր
 լէր կեօգիւնիւ աչտը, պու՛նձէ հաս
 տալար տողաթտը, պու՛նձէ էօլիւլէր
 տիրիլթտի: Պիր եանտան, մեսիանըն
 կէ

կէլէճէք զամանը շիմտի տիր . օ պիր
եանտան , արանըզտա՝ պուենտան զայ
րը՝ միւճիւզաթ իշլէյէն եօքտուր .
էկէր պուատամ՝ մեսիա տէկիրտիր ,
արթըք մեսիա եօքտուր կէլէճէք .
վէ պիւթիւն Սարգարէլէր՝ եալան
ջըք՝ ոչ ոլուրտար . իմտի գապաճաթ
լը՝ պէնիմ էֆէնտիմ՝ տէկիր տիր , քի
տողրուսուն սեօյլէյօր . իլլա գապա
ճաթլը սէնսին՝ քի պիւթիւն Սար
գարէլէրի՝ եալան ջըքարըյօրսուն :
Հէր նէիսէ եալան իւստէ կէլտի ,
զիրա կէնտի էֆէնտիմ՝ պու կիւն
իշիւն տիւնեայէ կէլփշ իտի , քի Հէր
պապէթ չարչարանքլարը չէքտիք
աէն սօնրա , արքպէթ Սաչ իւզէ
րինտէ գուրպանօլուպ , ալէմին կիւ
նաճըր էօտէյէիտի .

Պսշ խախամ պույուրտու՝ քի Վն
էֆէնտիմիզի՝ օ կէճէ՝ Տափս իտիւպ ,
սապաճաւը՝ Պողատոս նամ՝ փութ
փէրէսթ Տուօմայեցի Տաքիմին Տու
զուրունա՝ ջըքարսալար :

Լ՝մմա՝ քիմ գատրը տըր տի՛լիէ դա
պիը գըմաք, քի նէ՛ գատար սիյա
սեթլէր վէրտիլէր էֆինտիմէ՛ Թա
Տափըսա կեօթիւրիւնձէյէտէ. ք.
Նէ՛ գատար իւմրուքլար, նէ՛ գա
տար Թէփմէլէր վուրմուշլար տըր
քէնտիսինէ. Քիմի՛ սաչընրեօլար
լորըտը. քիմի՛ սաքալըն չէֆէրլէր Է
տի. քիմի՛ պաչընա Թօփրաք տեօքէր
լէրիտի. քիմի՛ օլ իլտնի չէՏրէսինէ՛
սիլէ ուրուրլարըտը վէ քիմի՛ օլ միւ
ճիւզաթֆեար էլէրինի՛ շօլ մերթէ
պէ քէսկին պաղլատըլար, քի պար
մաքլարընտան գան ըէվան սըչըրա՛ր
ըտը. Մ՛Տ պու նա՛օրը սէյիը տիը
պու սէյիը. Նէ՛ տէրիսինիզ գա՛րըն
տաչլար, էկէր օլ վօքիթտէ՛ օրատան
պուլուենայըտըրըզ վէ պու սիյասեթ
լէրի կէնտի կեօզիւնիւզ իլէ կեօրէյ
իտինիզ. Նէ՛ տէրսինիզ կեօրէ. ք իտի,
էկէր իփլէրիլէ զինձիըլէրիլէ պաղ
լան.՛ըշ կեօրէյիտինիզ օլ էֆէնտիմի,
քի պիզի կիւնաս զինձիըլէրինտէն

սեօքմէք իջիւն կէլմիշիտի տիւնեայէ,
 Վէտէսէնիզ կէրէք իտի, Տէրնէ զէ
 ման՝ խըրսըզ կիպի տուԹու լմուշ կեօ
 ըէ յիտինիզ օլ Փրկիչի, քի պիւԹիւն
 ալէ մին կիւնասընը՝ իւզէրինէ իւքլէն
 մէք իւջին կէլմիշիտի տիւնեայէ,
 Տփրսա կեօԹիւրտիւքտէն սօն
 ըա, իշԹէ պուրատատըր՝ սիյասէԹ
 լէրին սէյիրի, Տփրսա կիրտիկի կր
 պի, ճիւմլէսի պաշտարար իւզիւնէ
 Թիւքիւրմէկէ. վէ պաշտը՝ պիր փէր
 տէիլէ եօրԹիւպ, սիլէլէր վուրուր
 լարըտը կէնտիսինէ, վէ տէրլէրիտի.

Սուրբ Գրեհմ' Գ' Գ' Գ' Գ' Գ' Գ' Գ' Գ' Գ' Գ'
 Գրն զէզ:

Պու ըիւսվայըքլարը՝ եահուտի
 լէր իշէտիքտէն սօնրա, փուԹ
 փէրէսԹ հուօմայեցի հասասլարըն է
 լինէ Թէսլիմ էԹտի էՔէնտրմիզի,
 Վէլ իմտի՝ շիմտի պանա պիր առաժ
 կէԹիւր, քի դատըր օլսուն՝ պու
 կէճէնին սիյասէԹիւնի՝ տիլիլէ Թա
 ըիՔ իԹմէկէ. զերա՝ օլ մէհրամէԹ

սիզ փուլթ փէրէսթ զինուն որչար՝ Վն
էՔէնտիմիզի մասկարա իյլէմէսինի,
վէ վուրմազըլն սեօյլէմէսինի, կէն
տիլէրինէ էյլէնճէ սոյարարըր:
ԼՆ՝ աճապ նէ՞ գատար սիլէլէր
ուրմուշնր տըր քէնտիսինէ . գան
քէրրէ ուզանմըտըր եէր իւզէրին
տէ՛ պիր ազ ըհասթլանմաք իւջիւն,
վէ օլ զալըմ զինուն որչար՝ պիր սաաթ
ըհասթլըք վէրմէմիշէրտիր կէնտի
սինէ : ԼՆ՝ էՔէնտիմ, նէ գարա
կէճէ իտի օլ կէճէ, քի նէ սէն՝ պիր
սաաթ ըհասթլանապիլտին, նէ օլ
գանղը հասասլար ըհասթլանտըր,
քի սէնին ըհասթսըզլըղընը՝ քէն
տիլէրինէ ըհասթլըք սոյարարըր:
Սէվտիկիմ Օս Վն, սէն կէճէյի
օնիւն իջիւն գուրմուշսուն, քի
կիւնտիւզ՝ զսհէթ չէքիպ էօրու
լան մախուքէր, կէճէ պիր ըհ
սասթլըք պուլսունլար տէյու, պու
կէճէ իտէ՛ ճէմիյ մախուք՝ էկէր
ինասնլար, վէ էկէր հայվանլար՝ ըհ
Վ. հասթ

Տաթ ույուր իբէն, սէն եալընըղ
պիւթիւն կեճէ՝ տիւրլիւ տիւրլիւ
սիյասէթլէր չէքէրիտին:

Միւպրէք թէնինի տեօկէրլէրիտի,
ճանընը աճըրըրլորըր, գօլարընը
զինճիրլէրիլէ պաղարլորըր, աղիզ
իւզիւնէ թիւքիւրիւրլէրիտի, միւ
պարէք պաշընա վուրուրլորըր վէ
կեօզէրինի պաղարլորըր:

ԼՏ նէգատար թէՔաՎութ վարտըր
պու կեճէ՝ մէլայըքլոր իլէ ինսան
լարըն սատալէրինին պէյնինտէ .
կեօքտէ՝ մէլայըքլար, Բն էֆէն
տիմիզէ՝ ԲԲ, ԲԲ, ԲԲ, ԲԲ շրու-իւանց,
ջաղըրըրլորըր վէ եէր իւզէրինտէ՝
անհաւատ հրէալար, Ի Խան հան զԵ,
Ի Խան հան զԵ, ջաղըրըրլորըր:

Մէլայըքլար, աղիզ մէլայըքլար,
պունա սիզ՝ նէշէքիլ սապը էթտի
նիզ, գաջան՝ սիզին, կեօկտէ սիւպ
հան էթտիկինիզ փատիշանը՝ եէր
իւզէրինտէ պու մէրթէպէ սիյասէթ
լէր իչնտէն կեօրիւրիտինիզ:

Արևելիմ՝ սէպէպ քէնտի էֆէնտիմ
 իտի, քի պու սաանթ իչիւն տիւնեայէ
 կէլմիշ իտի: Իմտի պուրատա ճիւմ
 լէմիզ՝ տիզ իւղէրինէ կէլիպ, պաշ
 լարը՛ըըը աջըպ, Բսն էֆէնտիմիզէ
 իքի սեօզ սեօյլէյէլիմ:
 Ա՛՛՛ տէր իմ Բսն, սէր սրտի իմոյ,
 դու ՚ի՛նչ դատապարտութեան ար
 ժանի բան գործեալ էիր, որ այսպէս
 չարչարանքներով դատապարտեցար:
 Ի՛նչ մեղք ունէիր, որ այսպէս մե
 շապարտ համարեցար: Ի՛նչ չարուի
 գըտանեցաւ ՚ի վերայդ, որ այսպէս
 չարաչար մեռար: Երկինք և երկիր
 վըկոյ են, որ դու՛ իսկի դատապար
 տութե արժանի բան մի չունէիր:
 Տրեշտակք և մարդիկք՝ ամբեանս
 երդուիմք ՚ի յ՛՛՛, որ դուն իսկի
 մեղք մի չէիր գիտեր: Ինքն ՚՛՛
 Տայր, և Տոգին սք վկոյ են, որ դու՛
 իսկի չարութիւն մի չէիր ճանաչեր:
 Լաքին՝ մեր դատապարտութիւնն,
 մեր մեղքն, մեր չարութիւն, ՚ի քո

վերայդ առեր էիր, որ զմեզ նովաւ,
ի յաւիտենանն դժոխքէն ազատէիր:
Ուրեմն՝ հազար փառք, քոյ անուննդ,
հազար պատիւ, քոյ ողորմութեդ.
հազար շնորհակալութի, քոյ շարձա
րանացդ:

Ընդիյ պու սիյասէթլէր՝ քի շիմոի
յէտէք հիքեայէթ էթտիք սիզէ,
տահա Քսէֆէնտիմիզին շարձա
րանքլարըն իպթիտասըտըր:

Լ. յո մժ ուիշէն է երկանց: Լ. մմա՝ տա
հա օլ պիր սիյասէթլէր կէլմէտէն,
պիրտէ Լ. ճամայրըն իւզէրինէ կեօզ
պըրաքալըմ, պաքալըմ օ՝ նէ՞ հալ
տէտիր: Լ. ճամայրա խապէր կիթտի
կի կիպի, քի Քսէֆէնտիմիզի տութ
տու ըսր կեօթիւրտիւլէր, օլ սաաթ՝
Լ. ճամայր, եալըն ոյաք՝ տըշարը սէ
կիրթտի, վէ օլ գարանլըքտա՝ սօ
քաք պէ սօքաք սէկիրաիւպ, միաժին
էվստընը արա՛րըտը, պու ողբու
սեօյլէմէկ իլէ. տինկլէնն,
էշիտէլմ:

Մայ ինձ Յս՝ միածին որ դի.
 իմ արեգակն՝ ոպ կորու սի.
Ուր ես աջացրս լոյս իմ որ դեակ.
 ուր ես իմ հոգւոյս հոգի զաւակ:
Լ'յ իմ սիրուն՝ անուշիկ գառնուկ.
 ես առանց քեզ՝ մընացի որ բուկ:
Յառաջ թող ես՝ մեռանիմ հո՛ գի.
 որ քեզ նման՝ չեմ գտներ որ դի:
Ուր ես իմ երկու՝ աջացրս լոյս.
 որ քո մայրիկդ՝ մինակ կու թողուս:
Մէկ մի տեսնեմ՝ ըզքեզ կենդանի.
 այնուհետեւ՝ թող մայրդ մեռա նի:
Լ'ւաղ հոգւոյս՝ մօրըս քո կու սի.
 զքեզ ուշ գտայ՝ և թէզ կորուսի:
Իյ Քսէֆէնտիմիզի՝ պունձէ չար
 չարանք լարտան սօնրա, սքըպէթ
 սապահըսը՝ պիղատոս նամ հոօմոյե
 ցի փութփէրէսթ հաքիմէ կեօթիւր
 տիւլեր: Պիղատոս իւջ քէրրէ շա
 հատլբ վէրտի՝ Քսէֆէնտիմիզին
 սուչսուզ օլմասընա. էմմա հրէալար՝
 թէքրար վէ թէքրար, է խա՛հ հան զբա,
 չաղըլըրլարըր

(Ո) զէման՝ պիղատոս, հրէալարըն
խաթրընը՝ պիր ազ խօշ էթմէք ի
չիւն, Քսու զինուորլարըն էլինէ
վէրտի, քի զեյատէսի իլէ տէկէնէկ
ուրայըտըլար կէնտիսինէ:

Ը իմտի՝ պագըն պուրատա, գաւրըն
տաշար, Քի պու Քս էֆէնտիմի
զին՝ պիզիմ իչիւն վաքի օլան մուհապ
պէթի, նէ՞ մերթէպէ մուհապպէթ
տիր: Վիզիմ իչիւն պու գատարքէօ
թէկ, պու գատար իւմրուք, պու
գատար սիլլէ, պու գատար թիւք
րիւք, վէ պու գատար հատարզ հի
սապսրզ սիյասէթլէր չէքտիքտէն սօն
րա, շիմտի՝ կէնտի րտէթի իլէ տիրէկէ
պաղէնիւպ, տէկէնէկտէ եէմէկէ կի
տէյօր: Ը՛՛՛ պու նէ՞ մերթէպէ ճան
աճըսըյտը, քի Քս էֆէնտիմիզ
չէքտի օրատա, գաչան՝ քէնտիսինի
պոււնճէ խալքըն իչինտէ չըրչըպլագ
իտիւպ, քիմի՝ զինճիրլէ՛րիլէ, քիմի՝
տէկէնէկլէ՛րիլէ, քիմի՝ գամչըյրլա, քի
մի՝ տիքէնլէ՛րիլէ, էֆէնտիմին թէ

նինի փարա փարա էթաիլեր :
Ը իմաի՛ պուրատա , պիրտէ Վճա
մայրն հալընա նազար գըլըն , քե
օլ գէման՝ պիր քեօշէտէ օթուրուպ ,
միածին է վատընըն պու մէրթէպէ
տէ կէնէկ եէտիկինի , կէնտի կեօղի
իլէ կեօրիւրիտի : Վիլէ սասթլար
ճա տեօկտիւքտէն սօնրա , աքըպէթ
չեօղտիւլէր կէնտիսինի տիրէկտէն ,
քի պիւթիւն թէնի՛ գան ըէվան օլ
մուշիտի : Վէրտէ պուլուճուրտի
օլ գէման՝ պիր խայըրլը ատամ , քի
գանընը սիլէրիտի . նէրէտէ պուլու
նուրտի պիր մէրհամէթլի քիմէսնէ ,
քի թէսէլլա վէրէ՛յիտի կէնտիսինէ .
եախօտ՝ պիր մէրհէմ իլէ երալարընա
իլաճ՝ իտէիտի : Սէն անդարձ կիւ
նահքեար , հեր քիմ իսէն՝ քի շիմ
տի պու գարանլըքտա օթուրուպ ,
սէնտէ՛ ղայըրլարլլա պիլէ՛ Վն է
թէնտիմիզին չարչարանքընը աղլայ
օրսուճն , սէն սեօյէ շիմտի պանա .
հիչ պիլլըրմիսին՝ քիմտէ՛ն եօթիւ

րիւ՝ էֆէնտիմիզ պու չարչարանք
լարը չէքէյօր :

Սէնտէն եօթիւրիւ չէքէյօր :

Սէնտէնտի շիմտի, սէնտէ պիլէմ
ճէ՝ պու թեօվպէ զէպուրունու պի
լէմ ճէ զքու, քի Վսն էֆէնտիմիզ
տէ՝ սանա մերճամէթ իտիւպ, թեօվ
պէնի գապուլ իտիւպ, շնորճք վէ
գուտրէթ վէրէ սանա, քի պիր տա
ճա թեքրար կիւնաս իշէ

մէյէսին :

Պիւթիւն ալէմ կէլսին պէնիմ ֆի
րեատէրիմ տինկլէ սին,
պու կիւնասքեար վէճիւտիւմտէն
չէքվալէրիմ էսլէ սին.
րոճամ էյլէ ես ըէպպիմ, րոճամ էյլ
լէ ես ըէպպիմ, րոճամ էյլէ ես ըէպ
պիմ, րոճամ էյլէ :

Տաթը ճանըմ էլն'միլէ աթէշէրէ
պըրաք տըմ,

կիւնաիւզ կեօրմեզ գարա գանլը
զուլումաթէ տիւշիւրտիւմ. րանճմ",

Լարատանըմ էվվէլ պէնի նուրտան
Տասը իյլէ տի,

էմմա շիմտի կիւնաս պէնի գարան
լըղա տիւշիւրտի . րանճմ",

Պիւթիւն տիւնեա իւզէրիմէ թէ
րանճմ իտիւպ աղէ սին,

պու կիւնաս. քեար վիճիւտիմէ իւզ
պին վայլէր զքուսուն . րանճմ",

Պունճէ զէման կիւնասլէրտէ գարղ
օլմուշում չըքս մամ,

պու տուզարտէն խէլաս օլմաք պիւր
թարիքին պուլումամ. րանճմ",

Պունճէ խայըր ամէլէրտէն պէնի
մասրում չըքար տըմ,

վիճիւտիմի նուրտան չէքիւզ գարան
լըղա տիւշիւրտիւմ. րանճմ",

Պէթ Քիքիւրէր պէնի եէսիթ իյլէ
տիլէր տիւնեայ է,

ախըր պքպէթ տիւշիւրտիւլէր վա
րա

րաթայի հելաքէ . րահմ" :

Պէն կէնտիմի կիւնահլէրտէ գարդ
էթմիշիմ չըքար մամ .

պունձէ կիւզէլ խէյրաթլէրիմ զայ
էթմիշիմ գուրթարմամ . րահմ" :

Վարա կիւնահ պու նէ՞ եամանս գա
րալտորն ճանր մի ,

գանլը զալմ զէհիրլէյիպ գաթլ
իլլէտին րուհիմի . րահմ" :

կիւնահ թատրն ալըր էքէն էօլիւմ
թատրն ալմը շմ ,

ճանրմըլա վէՔաթ իտիւպ սալթ թէ
նիլէ գալմըլմ . րահմ" :

Իշթէ պեօլէ իպլիս շէյթան տու
զաղընա՛ տիւշմիւ շիւմ .

օլ իպլիսին օքոյուլա եարալանըպ
էօլմիւշիւմ . րահմ" :

Պեօլէ պէնի կիւնահ զինա եէմի
կէ ալլայ օր ,

աթտեր կիպի իւզէրիմէ տիւշիւպ
գանրմ սիւզէյօր . րահմ" :

Իշթէ պեօլէ փաք րուհիմի եարա
վարա իլլէ տի' .

սեօն

սեօնմէզ կէջմէզ աթէշէրէ պէնի
պօրճու իյլէտի՛ . րահմ՛՛ :

Նէջէ քէրրէ կիւնասիմօնէն տեօն
մէկէ ճահտ իտէ՛ րիմ ,

էմմա եինէ կիւնասիէրէ Թաշիպ
օլուպ տիւշէրիմ . րահմ՛՛ :

Տիւրլիւ տիւրլիւ կիւնասիէրօնէն
եարալանմըշ վիճու տիմ ,

հէր պիւր կիւնաս պիւր խանջէր տիւր
քի տէրօլէմիշ իւրէկիմ . րահմ՛՛ :

Կիւնաս պէնի եարատանըմ իւմմէ
Թինտէն սյըր տը՛ ,

օլ միւպարէք տիտարընտէն պէնի
մահրում չըքարտը . րահմ՛՛ :

Սմմա շիմօի եինէ Թէքրար եարա
տանն տեօնէ՛ րիմ .

կէճէ կիւնտիւզ կիւնասիէրիմ Քի
րեատ իտիւպ աղէրիմ . րահմ՛՛ :

Ը իմօնէն սօնրա իւզ պին քէրրէ
լանէթ օլտուն կիւնա՛ հէ՛ ,

եարատանըմ շահիտ օլտուն վէր
տիմ պէնի իսէյրա՛ Թէ .

րահմ էյլէ եան րէպպիմ , րահմ՛՛ :
Լ. ԲԸ

Լ քրպէթ՝ պու գատար չարչարանք
տան սօնրա, պիղատոս հաքիմ՝ քս
էֆէնտիմիզէ՝ հրէալարըն էլինէ Թէս
լիմ էթատի, քի կեօթիւրիւպ Վոզ
գոթա տաղըն տէփէօինտէ, խա
չա չըքարալար քէնտիաինի:

Խնոի Քս էֆէնտիմիզ՝ խաչը օմու
զունա իւքլէնիպ, պաշատը կէնտի
րատէթիիլէ Վոզգոթա տաղընա՝ չըք
մաղա: Պու արալըքտա՝ Յօհաննէս

Լ ւետարանիչին արթըք ումուտու
քէսիլիպ, սէկիրթտի Լճամայրա՝
գարա խապէր կեօթիւրմէլէ:

Լ ճամայր պու գարա խապէրի ա
լընձա, պիր եօլ տիւշտիւ պայքար:

Լ մմա սօնրա եինէ այողա գալգըպ,
Քս էֆէնտիմիզէ էէթիշիպ, արտը
սըրա պու լաչը սէօյլէյէրէք
կիտէրիտի:

Լ օյս արեուս՝ կեանք կէնաց խնոց.
էր մաանեցար՝ ի ձեռս գայլոց:

Ա այ ինձ այսօր՝ ճն հեռա ցար.
Ի քոյ սիրած՝ մօրէդ զատե ցար:

Լ. յօր զքեզ՝ ՚ի ձեռացս առին .
զիս անորդի՝ մայրիկ արած ըին .

Լ. յօր զքեզ՝ յինէն զատեցին .
և զիմ սրտիկս՝ արեամբ լցուցին .

Օ ին այլ ի քեզ՝ տար ազնիւ որդի .
քոյ մայրիկդ այլ՝ հետքեզ չարչարի .

Լ. Զացըս լոյս՝ տուր ինձ պատասխան .
Թէ ո՞ր տեղ ես՝ այ իմ սիրա կան .

Թա՞ղ իմ ականջ՝ քըս խլանայ ին .
որ ըզքոյ մահըդ չի լսէ ի .

Լ. քրպէթ կէլիպ, Վողգոթա տողընա
Ճիւճէսի տախիլ օլտուլար . Քէ

Քսէֆէնտիմիդի՝ Կաջըն իւզէրինէ
մըխլայըպ, տիքտիլէր Կաջը՝ Վող

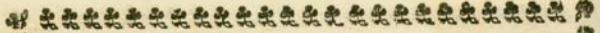
գոթա տաղըն տէփէսինտէ .
Լ. Տ՝ սէվտիկիմ Քս . նանըլ իւրէկ

տիր շիմտի օլ իւրէկ, քի սէնի պու
հալտէ կեօյիւպ, Թէրասիւմինտէն

Երթըմայոս . Թաշտան իւրէկ պի
լէ պու շէյէ տայանամաղ . իմտի՝

Թաշտան միէքտիր օլ իւրէկ, քի սէ
նին իւզիւրինէ Թէրասիւմէ կէլմէյէ .

Ե ակիւրտէրին պիւթիւն պըրպաը
ԼՍ

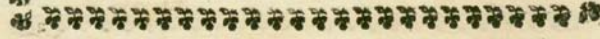
Լ՛որ սէնի, տիւշմանլարընտան զայ
 րը քիմսէյի կեօրմէյօրսուռն:

Կերչէք վալիտէն եանընտա տուր
 մուշուտու, անճադ՝ տաճա՛ զիյատէ
 ճանընը աճըտըրըտը . սիյասէթին
 պիր էքէն, շիմաի էքի օլտու, սէվ
 տիկիմ՝ Քս . պիր՝ սէնին չարչարան
 քըն, պիր՝ վալիտէնին չարչարանքը .
 սէնին սիյասէթին՝ թէնինի աճըտըր
 ըտը, էմմա վալիտէնին սիյասէթի,
 իւրէճիկին աճըտըրըտը . սէնին սիյա
 սէթին՝ թէնինի խաչ իւզէրինէ մըն
 լամըչտը, էմմա՛ վալիտէնին սիյասէ
 թի, խանչեր կիպի՛ իւրէճիկին տէրտ
 լէմիշիտի . իլա քիմ, սբ Լ՛ճամայր՝
 կեօզ եաշը տեօքիւպ, իւզէրինէ՛
 պու լացը սեօյլէտիքտէ:

Լ՛ իմ Յս՝ որդեակ բաղձա լի,
 էրբւեռէլ կաս դու՛ իխաչի:

Լ՛ իմ անբիծ՝ քաղցրիկ աղաւ նի,
 էր չես խօսիր՝ մօրըս տրտ մալի:

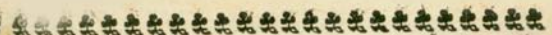
Լ՛ իմ լուսին՝ դու էր մըթա ցար,
 իմ արեգակն՝ էր խաւարե ցար:

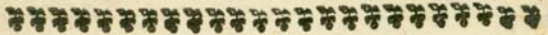
Լ՛յ աննըման՝ որդեակ վարդադոյն,
 էր ներկեցար՝ արեամբ հարմրագոյն:
 Ի՛մ նազելի՛ գառնուկ անու շիկ,
 քոյ սիրական՝ մօրս մէկ հա տիկ:
 Գ՛եղեցկատես՝ աչեր ծովայ ին,
 և քաղցրախօս՝ բերան երկնայ ին:
 Գ՛լուխըդ քո՝ օրհնեալ լի լու սով,
 այսօր տեսի՛ զի լի՛ է վեր շով:
 Լ՛ջացս լոյս՝ տո՛ւր ինձ պատասխան,
 էր ջես խօսիր՝ սոյ իմ սիրա կան:
 Թ՛ող իմ աչքերքս խաւարէ ին,
 որ զքեզ ոյդպէս՝ ջիտեսանէին:
 Լ՛քրպէթ՝ Վ՛ն է քէնտիմիզ՝ պուն
 ճէ պապէթ պապէթ սիյասէթ լերի
 Թէքմիլ իտիւպ, Լ՛մ էնչ չապարհէ
 չաղրաբ, վէ ազիզներտէն ազելյ վէ
 միւպարէք ըուհինի Թէսլիմ իյլէտի:
 Լ՛յ ժողովուրդ՝ հեր շէյ Թէքմիլ Օ
 ըունտու արթըք, կիւնահլարըմըզն
 պօրձու էօտէնտի: Լ՛յ՝ նէ՛ տէրսի
 նիզ շիմտի. եարըն եինէ վարըպ կիւ
 նահմը իշլէսէնիզ կէրէք, Լ՛օք, սէ՛վ
 տիկիմ ժողովուրդ, էթմէյին պու

շէյի. Կարճեալ ՚ի Խաչհանէն շորտին (Ն),
 տէմիշտիր Պողոս առաքեալ, եէօյլէ
 ատանդարտան եօթիւրիւ. Իմտի՛ է
 կեր պիր առանձնա պուշուենուրսա ի
 ճինիզտէ, քի տահա Թամամ քեա
 միլ՝ կիւնահընը պրրաքմամըզ օլա,
 շիմտի՛ պու սասթտէ՛ Քսէֆէն
 տիմիզէ իքրար իյլէսին, սեօզ վէր
 սին, եէմին իյլէսին, սէօյլէսին պի
 շէմ ճէ. (Իմէն սօնրա՛ Խաչ պին Կերէ
 շանէլ օլտան կիւնահէ, էարափանըլ շահի
 օլտան՝ վէրտի պէնէ Եէյրալէ. րահմ
 իյլէ Եարէպպիմ, պու առէմէ. մեր
 համէթ իյլէ, շնորհք վէր կէնտիսի
 նէ. հաստաշանմը՛շտըր, սաղալթ կէն
 տիսինի. Եարալանմը՛շտըր, մերհէմ
 վէր կէնտիսինէ. օնուեն իլաճը՛ սէնին
 շնորհքուն օլաճաք:

Իշթէ օ՛ տա՛ Պողոս առաքեալըլա
 պիլէ՛ չաղըրը՛յօր շիմտի. այք ֆ աս
 ասպեալ էմ էս, ՚՛ շապրէցոսցէ շիս ՚ի
 Եարմնայ աստի մահոս, այլ շնորհք քեան
 Դէրոյ Օ՛ Բ՛: Կէ ճէք՛ սէնին շը
 նորհ

նորհփուն արդարացուցանել էթսէ
 կէրէք պիղի սէնին շնորհփուն սըր
 բել էթսէ կէրէք պիղի սէնին շը
 նորհփուն պըրպէթ էշիտիրսէ կէ
 րէք պիղի, օլ պիւպարէք սատանը
 քի՛ տէսէն կէլէք, էկս՛յտ օ՛րհնէալ
 հօր էմոյ, ժառանգէցէ՛ + զպարաստէալ
 ճէշ զարասոյս-լիւնն ՚ի սիշբանէ
 աշխարհէ • Լ՝մէնօ

ՏԵՒԵՆ ԿԵՆ ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՍԱՆՈՐԻՑ

ԱՄՈՐՆԻՆ՝

ՎՈՐՔԵՆ ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՍԱՆՈՐ
 ՐԻՑ, ՕՆ ԽՔԻ ՄԻՆՐՆԻՆ ՍԻՅԱ
 ԱԿԹԼԵՐ ԶԵՔՄԻՔՄԵՆ ՍՕՆՐԱ,
 ՎԷ ՕՆ ԱԿԶ ԵՐԸ՝ ԳԱՆԿՐ ԳՈՒՅՈՒ ԿԻԱԿԻ
 ԽՈՐՎԻՐԱՍԿՈՒՆ ԳԱՂՄՐՔՄԵՆ ՍՕՆՐԱ,
 ԱՔՐԱԿՏՈ ՏՐՔՐԱՎ՝ ԱՂԹՄՐԶ ԱՂԹՐ ԿԻՆ
 ՆԿՄԵՔ՝ ԱԻՆԹԻՆ ՄԻՂԵԹԻՄԻԳԷ ՃՂՄԱ
 ՐԻՍ ՏԱԼԱՄՔՐ ՔԱՐՈՂԵՂ ԿԹՄԻՔՄԵՆ,
 ԱԿԻՐ ԿԵՃԿ ԳԱՓԻՂ՝ ԱԻՆԹԻՆ ԽԱՂՔ
 ՈՒՅՈՒՐԻՔԵՆ, ԵՍՐՐ ԿԵՃԿԻՆ ԱՆՍՐԳ
 ՄԱՆ՝ ԱՄԱՂԱՄՐ ԵԿԵՐ ՄԻԹՐԵՄԵԿԵ,
 ԿԵՕՔ ԿԻՆՐԵՄԵԿԵ, ՄԵՆԻԳ ՎԷ ՔՐՐԹՐ
 ՆԱ ԱՄՄԱՍՐ ԿԵՂՄԵԿԵ: ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՍ
 ԱՆՈՐԻՑ ԿԵՕՂԻՆԻՆ ԱՅՐԱՎ ԱՄՔՐՆՃԱ,
 ԿԵՕՐՄԻՆՔԻ, ԿԵՕՔ ՕՐԹՄԱՍՐՆՄԱՆ ԵՍ
 ՐՐՄՐ, ԽՔԻ ԹՄԱՐՄՔՄԱՆՄԱ ԿԵՕՔՄԵ
 ՔԻ ՍՈՒՂԱՐ՝ ՔԵՄԵՐԼԵՐ ԱՄԱՂՄԱՄՐՂԱՐ
 ՎԷ ՕՂ ԽՔԻ ՔԵՄԵՐԻՆ ԱՐԱՍՐՆՄԱՆ ԵԿԵՐ
 ԻՂԵՐԻՆԿ՝ ՏԱՄՍՐԳ ՏԻՍԱՍՐԳ ՆՈՒՐ
 ՄԵՕՔԻՆՄԵԿԵ ԱՄԱՂՄՐ: ՎԷ ՕՂ ՆՈՒ
 ՐՈՒՂԱ ԱԻՂԿ՝ ԱՍՆՃԿ՝ ՄԵՂՄՐՔՐԱՐ՝

կեօքահն եհրէ հնիպ, պիւթիւն եէ
րին իւզիւնիւ տօլտուրտուլար :
Պու մէլայրբլարըն արասընտա՝ քն
էֆէնտիմիզ կեօրիւնտի, պիւր ալթուն
գաւազան էլինտէ. վէ օլ ալթուն գա
ւազանընը՝ եհրէ ուրտուղու զէմօն՝
պիւթիւն գուլումաթ տիթրէտի. վէ
եհրին ալթընտան՝ պիւր պէօյուք սա
տա չըքտը. Սօնրա՝ պիւրտէ լուտեղէն
տաճար կեօրիւնտի . վէ տաճարըն
իւզէրինտէ՝ պիւր նուրտան տիքիլի
թաշ գուրուլտու . վէ տիքիլի խաչըն
տէփէսինտէ՝ պիւրտէ նուրտան խաչ
տիքիլտի : խաչըն էօկիւնտէ՝ պիւր ա
թու գուրուլտու . վէ աթուուն իւ
զէրինտէ՝ տէ եինէ Պիւր խաչ գօնու
տու . վէ սօնրա պու աթուուն էօ
կիւնտէն՝ պիւր չէշմէ աչըլտը . վէ օն
տան՝ պիւր պէօյիւք չայ պքլպ . պիւր
ազիմ տէնիզ կեօրիւնտի : Սօնրա
կեօրտիւ | ուսաւ որիջ, քի՛ Տատսըզ
Տիսապսըզ սիյաՏ, քէ՛ չիլէր՝ օլ սույուն
իչինէ կիւրիւպ, գօյունա տեօնտիւլէր .

վէ սիյաճ ըհնկէրի՝ պէյազ լուսե
 զէն ըհնկէ Թէպտիլ օլտու: Սօնրա
 կեօրտիւ, քի պու գօյունլար տօղու
 ըուպ՝ զէյատէսի՝ իլէ չօղալտըքտան
 սօնրա, պունլարըն պիր էղն՝ էինէ
 սույուն էօթէ իւզիւնէ կէջիպ, սիյաճ
 գուրտլարա տեօնտիւլէր. վէ գօյուն
 լարըն մապէյնինէ կիրիւպ, պաշատը
 լար գօյունլարը գըրմաղա. վէ պիւ
 Թիւն վէյտան գանըլա տօլտու: Պու
 արալըքտա՝ գօյունլարա, գանատլար
 վէրիլտի, քի կեօկէ ուչտուլար: Ա
 սօնրա կեօրտիւքի, կեօքտէն աթէշ
 եաղըպ, օլ սիյաճ գուրտլարըն ճիւմ
 լէսինի եաքըպ՝ քիւլէ չէվերտի:
 Պիւտուր Գրիգոր լուսաւորիչի
 զին տեսիլքի: Սօնրա՝ հրեշտակ
 ԼՅ, էնտի, վէ պիրէր պիրէր՝
 տեսիլքին մանասինի վէրտի կէն
 տիսինէ: Տինկէյին, զերա՝ պու
 զէմանէնին իւզէրինէ՝ տէ մարգարէ
 լիք վարտըր իջինտէ. էյի տինկէյին
 քի՝ անղւայասընրզ. վէ օնունլա՝ հա
 Լաա

Լատքընըզտա՛ տահա զիյատէ մամուր
օլասընըզ :

Եթօկիւնն աջըլմասը՛ տէտի հրեշտակ,
պուսու կեօսթէրիր. քի, շիմտէն սօն
րա՛ ճէննէթինն եօլու վէ գաբուլարը
աջըլար սէնին միլէթինէ : Եթօք կիւր
լէմէսի կեօսթէրիր. քի՛ տէտի, շիմտէն
սօնրա Վ. լաս թապէանըն մէրհամէ
թիւնինն եաղմուրու՛ էքսիկ օլմասա
կէրէք միլէթինինն իւզէրինտէն :

Ս է կեօք աջըլարքտան սօնրա կեօր
տիւնն քի, իքի թարաՓտանտա կեօք
տէքի սուլար՛ քէմէրլէր պաղլատըլար՛
պու սնու կեօսթէրիր. քի, շիմտէն սօն
րա՛ միլէթինինն կեօք ճէննէթիննէ՛
կիթմէսինէ, քիմէսնէ մանի օլմամա
սա կէրէք : Ս է օլ քէմէրլէրինն արա
սըլտանն՛ եէր իւզէրիննէ հատարզ հի
պապսղղնուր տեօքիւլմէսի, Վէտտա
րանըն քարոզութիւննու կեօսթէրիր
տէտի : Օլ նուրուլա պիլէ պուսնճէ
մէլայրքլարըն՛ կեօքտէն եէրէ էնմէ
սի՛ պուսու կեօսթէրիր. քի, շիմտէն

սօնրա՝ մէլայրբլար ինսանլորլա պի
լէ գարըչբ՝ եէր իւզէրինտէ սաքին
օլսալար կէրէք:

|| է՝ օլ մէլայրբլարըն արասընտա
կեօրիւնէն քիմէսնէ, քի՝ էլինտէ ալ
թուն գաւազանը՝ վարըտք, օլ քի
մեսնէ՝ կէնտի միածին որդին ԱՅ
Բս էքէնտիմի՝ զիտի վէ օլ ալթուն
գաւազանը՝ իլէ՝ զուլումաթը ուրուպ
տիթըթմէտի՝ պոււնու կեօսթէրիբ,
քի արթըք փութփէրէսթ լիկի եւք
տը՝ վերան իլէտի, վէ պու մէմլէքէթ
տէն՝ գըյումէթ կիւնիւնէտէք՝ արթըք
եօղ իտիւպ գալորըտը: ( ) Ը սատաքի
եէրին ալթընտա ջքքտը՝ օնու կեօս
թէրէրքի, շիմտէն սօնրա՝ պու եէր,
քի պու կիւնէտէք շէյթանլարա վէ
փութլարա իպատէթ գըլորիտի, պու
կիւնտէն սօնրա՝ Ալաս սիւպհանէ
հիւ վէ թապիտայ հազըթթէրինէ միւ
թէնէպիհ վէ թապի օլաճաք:

( ) Ը նուրտան տաճար՝ քի կեօրիւն
տիւ սանա, վէ իւզէրինտէ պիր նուր
տան

տան տիբիլիթաշը՝ վարըտը, վէ տիբի
 լիթաշըն տէփէսինտէ՝ պիրտէ նուր
 տան Խաչ տիբիլմիշ իտի, ոլ նուրտան
 տաճար՝ Կաթուղիկէ եկեղեցի կեօս
 թէրիր, տէտի հրեշաակ. քի ճէմիյ
 հաւատացեալ ժողովուրդու՝ կէնտի
 գոյնունտա ճէմ իտի, պ սաքլար. նուր
 տան տիբիլիթաշ՝ օնու կեօսթէրիր
 քի, պու Կաթուղիկէ Լ, կեղեցինին
 գոյնունտա էօլէնլէր՝ տօղըու կեօք
 ճէննէթինէ ջըքսալար կէրէք. նուր
 տան Խաչրտա՝ քահանայապետու իու
 կեօսթէրիր, քի օրտա տաիմա էքսիկ
 օլհասա կէքէք. վէ պու եէր՝ աթու
 ամ հայոց՝ օլաճաքտըր տէի, վէ տա
 ճար Լ. Ե Ետիրլաճաքտըր. օրտա
 Լ. լաճ թաալեայ՝ ճէմիյ հաւատա
 ցեալ ժողովուրդուն տուալէրինի վէ
 րէճալէրինի էշիտէճէքտիր:

(Ս) Լ աթուու քի կեօրտին, վէ աթո
 ոուն էօկիւնտէ՝ պիր ճէշմէ աքլար,
 վէ օնտան պիր պէօիւք ջայ աքլոյ,
 պիր աղիմ տէնիզ կեօրիւնտի. պու

սու՛ աւազան՛ սուլունու կեօսթերիր
 տէտի , քի օրատա երմէնի միլէթի
 միրտել օլուպ, թէնլերինի վէ ճանլա
 րը՛ը՛ օ սուլունն շնորհքո՛ւուլա թէ
 միզլէյիպ, սրբել վէ մաքրել էթսէլէր
 կերէք: 11 է պու սու չօղալմասը՛ վէ
 պիր ազիմ տէնիզ օլմասը՛ օնո՛ կեօս
 թերիր քի , տէկիլքի սալթ երմէնի
 միլէթի, սաիր գօնշու միլէթլէր տա
 խի, էկէր. քիւթալէր, էկէր թիւթմէն
 լէր, էկէր կիւրճիլէր, էկէր պարթու
 լէր, էկէր պարսիկլէր, ճիւմլէսինին
 իջինէ՛ պու քրիստոնէական հաւատք
 եսյրլաճսքտըր: ( ) քի պիւթիւն օ
 վալար՛ կեօք ընկինտէ կեօրիւնտիւ
 լէք՛ պունու կեօսթերիր. քի, շիմտէն
 սօնրա՛ եէր, կեօօիէ թէպտիլ օլաճաք,
 մէլայրբլար վէ ինսանլար՛ պիր եէր
 տէ գարըսալար կերէք:

11 է օլ հատարզ հիսապսրզ սիյահ կէ
 ջիլէր , քի օլ սուլունն իջինտէ կիրիպ՛
 գօյունլարա թէպտիլ օլտուլար, փութ
 փէրէսթլէրէ թէմսիլաիլէր , քի շէյ
 թ, ն եէսիրի իքէն, միրտուիուլա որդի

Լ. Եւ ի վատու լաս օլտու լար։
 ( ) Ը կէ չի կէ ըրն սի յի Տ ը կն կէ ըրն պէ յի զ
 նուր ը կն կի նէ Թէ գտիլ օլու նմա լէ ըրն
 պու նու կե օս Թէ ըրն թի, մի րտու ի նու լա
 լոյս հաւատքա կէ լտի լէ ըր։ Ա Ե օլ կէ
 չի կէ ըրտէ ն տե օն մէ գ օյու ն լար քի տօ
 ղու ըու պ զի յատէ սի ի ի կէ չօղա լար լար օ
 նու կե օս Թէ ըրն թի, ճ շմ ըրիտ հաւատք
 չօք զաման սիւ ըսէ կէ ըրէ ք. վէ ք ըրիւ
 տոնէ կէ ըր կիւն պէ կիւն չօղա լար լար
 կէ ըրէ ք։ Ա Ե պու տօղան գ օյու ն լար քն
 պի ըրէ զի երնէ սու յու ն է օթէ իւ զիւ
 նէ կէ չիւ պ սի յա Տ գ ու ը ա լարա տե օ
 նիւ պ վէ օլ պի ըր գ օյու ն լար ըն մա պէ յն
 լէ ըրնէ կի ըրիւ պ փար յա մ յ լար ը պու նու
 կե օս Թէ ըրն թի, պի ըր կիւն կէ լէ ճէ ք
 տի ըր, քի սէ նին իւ մ մէ Թ ի նին պի ըր է զի
 ճ շմ արու ի ու պ ըր ա ք ը պ, հեր ճ ու ա ճ վէ
 մոլ ըր ի արա ըս ըրա տիւ շսէ կէ ըր կէ ըրէ ք.
 վէ սի յի Տ գ ու ը ա լարա տե օն իւ պ, օլ պի ըր
 ան մե զ մի ա միտ հաւատ սոց է լարա՝ պա
 պէ Թ պա պէ Թ տու զա ք լար գ ու ը ու պ,
 վէ օլ տու զա ք լարա տիւ շիւ ըրիւ պ, ճան
 լար ըն ըր է օլ տիւ ըսէ կէ ըր կէ ըրէ ք. նի ճ է քի

Պողոս առաքելաւորա իլէրտէն սեօյլէ
միշտիր • (Տերձո՛ւածք լինելոց են 'ի
ձեզ զի որք ընտիրքն իցեն 'ի ձեզ, երև
եացին :) Պու արալըքտա գօյուկար
գանատլանրայ՝ կեօկէ ուչմալարը՝ պու
նու կեօսթերիր քի, օլ ընտիր Տաւա
տացեալար՝ քի պու Տերձո՛ւած փոր
ձութիւնու ալթ էթսէլէր կէրէք, վէ
էօլտիւքտէն սօնրա՝ կեօք ճէննէթի
նէ միւնասիպ օլսալար կէրէք :

Ս է կեօրտիւն քի, սօնրա կեօքտէն ա
թէշ եաղըպ, օլ գուրտ օլմուշ կէջլէ
րին ճիւմիէսինի եաքըպ՝ քիւլէ չէվէր
տի օնու կեօսթերիր քի, օլ Տերձո՛ւա
ծողար՝ քի սէնին միլէթինտէ զման
ըւա զուհուր իտէճէքլէր, Տէմ պու
տիւնեատէ պատուհասել օլաճաքլար,
Տէմ դատաստան կիւնիւնտէ միւտէմ
աթէշլէրէ դատայրտել օլաճագլար :

Լ՛մէլի խէլասքեար պարի թաալեայ
Տազրէթլէրի՝ օլ սք լուսաւորիչ Տայրը
մըզըն շէՔաաթիիլէ՝ նորի ճիՏէննէմ
տէն ճիւմիէ միլէթիմիզն խէլաս
իլլէյէ , ամին :

ածին սրբու
 ամէնօրնեալ տիրու
 կայր առ խաչին յիսու սի,
 և արտասուէր արրամա
 Վոչէր ձայնիւ աղէ
 զբանն որ ասէր սոսկա
 շարժէր զամէն կենդա
 յողբ և ՚ի կոծըս բա
 Յիսուս որդի անձկա
 իմ միածին բաղձա
 ընդէր կաս մերկ ՚ի խա
 և բւեռեալ ՚ի վայ
 Սիրտըս խոցեալ կակը
 աղիք ծնողիս գալա
 զքեզ տեսանեմ ծարա
 արբեալ քացախ և լե
 Լազուկ է մօրըս կու
 զինչ որ կամիմ զկատա
 ուլ տայր ջուր ինձ ըմպե
 արբուցանել զիմ որ

Տի,
 Տի.
 սի,
 լի,
 տի,
 լի,
 նի,
 նի,
 լի,
 լի,
 չի,
 տի,
 ծի,
 ըի,
 չի,
 ղի,
 սի,
 ըի,
 լի,
 դի,
 ՈՂ

Ո՛վ հողոնեալ քահա
 և չարասէր պաշտօ
 պիղատոսի չար զինո
 դառք հըրէից սպասա
 ինդ որ մեղաց արա
 զայս փոխարէն հատու
 զկողոն տիգաւ խոցե
 զբեւեռան ՚ի յոտսըն հա
 Յեգիպտոսէ զձեզ փր
 զծովըն կարսիր պատա
 ըզ փարաւօն ընկըզ
 զձեզ ՚ի նմանէ ազա
 Չեզ հաց յերկնից պարդև
 մանանայիւ կերակ
 ջուր ՚ի վիմէն ձեզ բըզ
 երկոտասան վըտա
 Օ ինչ գործեցիք անօ
 չար ընդ բարւոյ փոխա
 սադուկեցիք և դը
 և դատաւորք խիստ և
 Ո՛վ սիմէօն ծերու
 ահա բան քո կատա

նայք,
 նեայք.
 Լորք,
 Լորք.
 րէք,
 ցէք.
 ցէք,
 րէք.
 կեաց,
 ուեաց.
 մեաց,
 տեաց.
 եաց,
 րեաց.
 խեաց,
 կաց.
 րէնք,
 րէն.
 պիւրք,
 լիւրք.
 նի,
 րի.
 սիր

սիրտըս սրբով խոցո
 աղիք ծընողիս դալա
 Լ. չացրս լոյս իմ որ
 մեծ մըխիթար իմ սրբ
 կուսի կաթամբ սընու
 և մօր գըթով դըգոնե
 թափալորել յուսա
 ըստաւետեացըն որ ա
 արդ տեսանեմ ՚ի խա
 և մօրս աղիք խարշա
 թաող արեգակն խաւա
 և լոյս լուսնին նոնա
 երկիր հիմամբք շարժեա
 վեմք ՚ի վեմեդ պատա
 Ողորմեցէք գերե
 աշխարեցէք գեղկե
 անմըխիթար ծնո
 խաջեալն իմ ան որ

աի .
 ըի .
 դի ,
 աի .
 ցի ,
 ցի .
 մի ,
 աի .
 ջի ,
 աի .
 ըի ,
 ղի .
 ցի .
 աի .
 լոյս ,
 լիա .
 ղիա ,
 դիա .

